

АНДРАГОГІКА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті автор аналізує становлення андрагогіки як науки в теоретичному аспекті, розглядає її розвиток у історичному контексті, визначає зміст поняття «андрагогіка», акцентує увагу на значущості освіти дорослих в сучасних умовах розвитку суспільства.

Ключові слова: андрагогіка, освіта дорослих, неперервна освіта.

Підвищення значущості людського та соціального капіталу в соціально-економічному розвитку держав актуалізувало проблему розвитку освіти дорослих у всьому світі. На той час в різних країнах світу був накопичений величезний досвід практичної організації освіти дорослих, створився колосальний запас емпіричних даних, інформації про особливості дорослих [8, с.15]. Створення міжнародних інституцій, організацій, розширення наукових досліджень з проблем освіти дорослих – свідчить, що ця проблема набула світового значення ще й тому, що освіта дорослих, насамперед, спрямована на людину як носія найвищої цінності. На сучасному етапі посилилася динаміка процесів і явищ у навколишньому світі, які треба розуміти, сприймати і адаптуватися до них. Тому накопичені знання потребують систематизації і структуризації [4]. Досягнення процвітання, благополуччя, соціально-економічної стабільності та сприятливих перспектив розвитку суспільства в цілому й окремих осіб зокрема стало пов'язуватися з розвитком освіти дорослих у багатьох країнах світу в 60–70-ті роки ХХ ст. [8]. У цей час на перший план вийшла професійна освіта дорослих, яку пов'язують з масовим безробіттям у США, Франції, Великобританії, ФРН, Швеції, Японії, Іспанії [6, с. 48].

У розвинених країнах усвідомили, що для ефективної виробничої діяльності людина повинна не тільки добре володіти професійними навиками, а й бути достатньо розвинутою в культурному, етичному, психологічному відношенні. А досягти цього можна не тільки і навіть не стільки шляхом набуття повної середньої освіти, скільки шляхом постійного або, принаймні, систематичного навчання в системі освіти дорослих. Врахувати, пояснити всі ці едукологічні чинники і запропонувати нові підходи до навчання традиційна педагогіка виявилася неспроможною. Донедавна освіту дорослих ототожнювали з післядипломною освітою, неперервною освітою. Значно пізніше, у 50–60-х рр. ХХ ст. в країнах Західної Європи почала створюватися наука, яка займається освітою дорослих – андрагогіка. В Україні вона перебуває на стадії становлення, тому наукових досліджень в цій галузі обмаль.

Становлення андрагогіки як самостійної галузі наукового знання пов'язане з науково-технічною революцією середини ХХ ст. та новими вимогами до робітника, прогресом науки, швидким накопиченням нових

знань і старінням наявних, зміною технологій, сучасною організацією виробництва. Андрагогіка як наука про навчання дорослих людей зародилася хронологічно раніше, ніж освіта дітей [8, с. 13–14]. Проте історично склалося так, що саме навчанню дітей почали надавати особливої ваги. Упродовж століть формувалося переконання, що найважливіше – передати дитині основні знання, уміння, навички та якості, необхідні й достатні для вступу до світу дорослих. Потім саме життя навчить усього, що буде необхідним. Звичайно, видатні мислителі, філософи, письменники, учені-педагоги різних часів відчували обмеженість такого підходу до навчання людини. Більшість із них інтуїтивно або цілком усвідомлено, в результаті роздумів і спостережень доходили висновку, що тих знань, умінь, навичок і якостей, які людина одержує в дитячі та юнацькі роки, звичайно, не вистачає на довгий життєвий шлях, а отже, виникає потреба вчитися все життя. Людина протягом свого життя змінюється, тож і вчитися в різний вік вона має по-різному. Однак соціальна, виробнича, побутова сфери буття упродовж тривалого часу не змушували людину докладати зусиль до навчання, до того ж не давали можливості це робити з об'єктивних причин – недостатнього рівня розвитку суспільства.

Аналіз наукової літератури з проблеми дослідження дає підстави стверджувати, що підґрунтя для теорії розвитку освіти дорослих заклали наукові праці видатних діячів науки, керівників освіти, представників суспільної і педагогічної думки України. Серед них: Х. Д. Алчевська, В. П. Вахтеров, Г. Г. Ващенко, В. І. Водовозов, Г.Ф. Гринько, П. Ф. Каптерев, Н. К. Крупська, Т. Г. Лубенець, А. В. Луначарський, Є. М. Мединський, С. О. Сірополко, М. О. Скрипник, М. І. Пирогов, Я. П. Ряппо, К. Д. Ушинський, Т. Г. Шевченко, В. І. Чарнолуцький та ін. [2, с. 34]. Подальший розвиток проблема освіти дорослих знайшла своє відображення в дослідження сучасних вчених: проблемам методології освіти дорослих присвячені наукові праці С. Г. Вершловського, Б. С. Гершунського, С. У. Гончаренка, А. В. Даринського, С. І. Змейова, І. А. Зязюна, В. Г. Кременя, А. І. Кузьмінського, Н. Г. Ничкало, В. Г. Онушкіна, С. О. Сисоєвої, Є. П. Тонконової та ін.

Роль і функції освіти дорослих за останні півстоліття неодноразово змінювалися. Розвиток освіти дорослих в 30–40-х рр. ХХ ст. значно звузився з причини уніфікації змісту освіти в масових і дорослих школах та у зв'язку з Великою Вітчизняною війною (1941–1945). У післявоєнний період проблема загальної освіти дорослих набуває особливої гостроти, оскільки багато молодих людей з різних причин змушені були у ці роки залишити навчання в школі. Саме тому цей період характеризується постійним зростанням кількості загальноосвітніх шкіл для дорослих [11, с. 57–58]. У 1960–1970 рр. на перший план виступила компенсаторно-адаптивна функція освіти, тобто функція надання допомоги дорослим у ліквідації недоліків, пов'язаних із старінням раніше набутих знань; дістала розвитку вечірня (заочна) форма навчання для дорослих.

З середини ХХ ст. освіта дорослих розглядається як елемент неперервної освіти. В 1960 р. у складі АПН СРСР створюється НДІ вечірніх (змінних) і заочних шкіл, який стає першим в світі інститутом, який систематично і планомірно займається розробкою теоретичних основ освіти дорослих на міждисциплінарній основі. Головним завданням створеного НДІ визначено розробку теоретичних основ загальної освіти робітничої молоді та дорослих без відриву від виробництва. На базі НДІ вечірніх (змінних) і заочних шкіл у 1970 р. створюється НДІ загальної освіти дорослих, який в 1975 р. реорганізується в НДІ неперервної освіти дорослих. У 1980 рр. освіта дорослих набуває інтегрального характеру в зв'язку із залученням широких мас до культури, з технічними і соціальними перетвореннями [9, с. 4]. В 1990 р. у складі Російської академії освіти (РАО) створюється Інститут освіти дорослих [9, с. 26]. Наукові дослідження проблеми освіти дорослих, які розпочалися у 1960 р. тривають і нині. Після розпаду СРСР та створення незалежної держави, Україна змушена була створювати власну національну систему освіти, де освіта дорослих повинна була знайти своє місце. Розв'язанню багатьох проблем у цьому контексті сприяв створений в 1993 р. в структурі АПН України Інститут педагогіки і психології професійної освіти, який згодом (2007) був перейменований в Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України (сьогодні – Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України). За роки свого існування в інституті здійснено ряд фундаментальних психолого-педагогічних досліджень з проблем розвитку професійної освіти в Україні, чим зроблено помітний внесок у становлення системи неперервної професійної підготовки висококваліфікованих кадрів, що дало йому змогу зайняти гідне місце серед наукових установ України. За участю його наукових співробітників розробляються перспективні державні програми, законодавчі акти, офіційні документи щодо подальшого розвитку національної освіти.

Аналіз досліджень з проблеми освіти дорослих у вітчизняній науці свідчить, з одного боку про великий інтерес науковців до проблеми освіти дорослих, з іншого – про недостатню розробленість цієї проблеми. На думку Н. Г. Протасової, основні уявлення про післядипломну освіту виникли і розвивалися в межах уявлень про освіту дорослих. Післядипломна освіта є специфічною складовою освіти дорослих [13, с. 9]. Вчена стверджує, що лише з середини 60-х років ХХ ст. освіта дорослих стає самостійною галуззю суспільної освітнянської практики. В 70-ті роки ХХ ст. «освіта дорослих, а разом з тим і післядипломна освіта, розглядаються вже як органічні складові підсистеми безперервної освіти» [13, с. 10]. Н. Г. Протасовою визначено андрагогічні принципи функціонування системи післядипломної освіти педагогів, удосконалено класифікацію її функцій. Вчена стверджує, що для дорослої людини навчання не ціль, а засіб вирішення життєвих проблем [13, с. 36]. О.І.Огієнко зазначає, що в 60-х рр. ХХ ст. освіта дорослих ототожнювалася з неперервною освітою [12, с. 83], у 70-80-х рр. ХХ ст. освіта дорослих розглядалася не тільки як самостійна сфера освітньої діяльності, а й як важлива складова, підсистема неперервної освіти [12, с. 78].

Вчена освіту дорослих вважає рушійною силою розвитку людського капіталу, запорукою конкурентоспроможності як окремої людини, так і держави в цілому.

Новою галуззю педагогічної науки, в основі якої – специфіка освіти дорослих, називає андрагогіку М.Т.Громкова. Відомий російський дослідник з проблем освіти дорослих С. І. Змейов визначає андрагогіку (від грецького «aner», «andros» – дорослий чоловік, зрілий чоловік + «ago» – веду) як науку про навчання дорослих, що обґрунтовує діяльність дорослих, які навчаються і навчають організувати процес навчання [7, с.69]. Вибудоване за аналогією до слова «педагогіка», поняття має грецьке походження (андрос – чоловік, людина; агогейн – звістки). Буквальне значення андрагогіки – це «ведення дорослої людини» (людиноведення) [6]. Оскільки термін породжений педагогічною дійсністю, мова йде про ведення за допомогою освіти. Існують різні точки зору щодо сутності самого поняття «андрагогіка». Найбільш спрощена позиція зводиться до простого отождошення понять «андрагогічний процес» і «педагогічний процес» як синонімів. Інше бачення пов'язане із тлумаченням андрагогіки як теорії освіти дорослих, покликаної систематизувати наші уявлення про принципи, методи та форми їх навчання з урахуванням психологічних особливостей. Але в цьому випадку складається враження, що сутність андрагогічного підходу зводиться лише до термінологічного нововведення: термін «освіта дорослих» замінюється новим – «андрагогікою» [8]. Далі С. І. Змейов доводить, що освіта дорослих – це рух до мети – результату; це процес взаємодії андрагогів з дорослими учнями, дорослих один із одним, організаторів освіти з андрагогами. Разом із тим, освіта дорослих – це гнучкий і динамічний процес адаптації людини до різких змін у суспільстві, включення людини через нові знання у соціально-економічну сферу діяльності з урахуванням її потреб і очікувань; це результат освіти й самоосвіти, який характеризується рівнем готовності особистості до участі у сфері праці, до різних видів соціальної діяльності [5, с. 64].

Розвиток освіти дорослих в Україні, починаючи з другої половини ХХ–початку ХХІ століття, розглядаємо в контексті її неперервності на основі гуманістичних ціннісних орієнтацій. Концепція неперервності освіти в освіті дорослих реалізується через: формування у дорослих потреби й здатності до самонавчання; доступ до будь-яких видів і типів освіти на основі індивідуальних здібностей людини; формування міждисциплінарних програм для здобуття паралельних і додаткових спеціальностей; надання дорослій людині можливостей для вільного вибору різних видів навчання: формального, неформального, інформального. Освіта дорослих вимагає не тільки відповідної теорії і практики навчання, але і спеціально підготовлених кадрів – викладачів, тьюторів і т.п. (С. І. Змейов).

В кінці ХХ – на початку ХХІ століття активізувалися дослідження російських вчених з проблем андрагогіки. З'являється серія праць з питань андрагогіки (С.І.Змейов, О.І. Кукуєв, І. О. Колесникова, Э. М. Никитин та ін.), відбувається зміна формули «освіта на все життя» формулами «освіта

через все життя», «навчання тривалістю в життя», які підкреслюють значущість неперервної освіти для розвитку особистості дорослої людини. У цьому контексті освіта дорослих тісно пов'язана з новою для України галуззю наукового знання - андрагогікою, субдисципліною педагогіки, яка обґрунтовує напрями та організаційно-методичні засади андрагогічної моделі навчання дорослої людини. Така модель будується на андрагогічних принципах, що становлять фундамент теорії навчання дорослих: самостійність навчання; опора на життєвий досвід; індивідуалізація навчання, створення власної програми навчання; системність навчання; конкретність навчання; актуалізація результатів навчання; елективність навчання, тобто надання тому, хто навчається, свободи вибору мети, змісту, форм, методів, термінів і місця навчання; розвиток освітніх потреб. В андрагогічній моделі головна роль належить тому, хто навчається. Доросла людина стає рівноправним суб'єктом навчання.

Історія зафіксувала багатократне «народження» науки про освіту дорослих – андрагогіку. Проти відокремлення андрагогіки як науки про освіту дорослих виступав І. Герbart. Дослідник вбачав у цьому небезпеку «узаконення вічного неповноліття». Проте в XIX ст. в галузі педагогічної теорії й практики освіта дорослих була визнана в багатьох країнах світу незалежно від термінологічного оформлення. Критично ставився до цього й К. Д. Ушинський [14]. Виникнення андрагогіки як самостійної науки про навчання дорослих людей було зумовлене низкою різних причин: соціально-економічних, культурологічних, едукологічних, особистісних. Існують різні підходи щодо розгляду андрагогіки. Одні дослідники вважають, що андрагогіка – розділ навчання, інші розглядають її як педагогіку для дорослих. Дослідник О. І. Кукуєв доводить, що справжню увагу до андрагогіки привернув відомий американський вчений М. Ноулз, який бачив в ній термін, що консолідує компоненти теорії навчання дорослих, відкриті в освіті дорослих США, які до кінця 1960-х рр. залишалися ізольованими поняттями і принципами. Проаналізувавши суть педагогіки, що розумілося в західній традиції як «мистецтво і наука викладання дітям», М. Ноулз протиставив її андрагогіці як педагогічну модель навчання моделі андрагогічної. Працюючи над розкриттям суті андрагогіки як «теорії навчання дорослих», М. Ноулз аналізує сучасний йому стан освіти дорослих в США. Учений простежує процес розвитку навчання дорослих в цілісну структуру, досліджує два напрями досліджень, що з'явилися в середині 1920-х рр., в освіті дорослих: наукове на чолі з Е.Торндайком і мистецьке, очолюване Е. Ліндеманом. До початку 1940-х рр. представники наукового напрямку одержали дані про те, що дорослі можуть вчитися, володіють інтересами і здібностями, відмінними від дитячих. Представників мистецького напрямку цікавило питання про те, як дорослі вчаться. В 1926 р. Е.К.Ліндеман сформулював припущення про мотивацію дорослих вчитися; про організацію процесу навчання дорослих через життєві ситуації; про досвід як про ресурс навчання дорослих; про роль викладача; про необхідність враховувати індивідуальні відмінності людей, що збільшуються

з віком. В 1950-1960-х рр. в США з'являються фундаментальні публікації про освіту дорослих, ідеї яких потребували об'єднання і диференціації. О.І. Кукуєв зазначає, що прийнятне поняття М. Ноулз знайшов в андрагогіці, що увійшла завдяки ньому до американської науки про освіту дорослих [9, с. 25]. В 1970-х рр. М. Ноулз розробив перші чотири положення андрагогіки, що нагадували положення Е. Ліндемана. Проте термін «андрагогіка» викликав суперечки про його єство серед педагогів США. Учені аналізували і критикували андрагогіку, по черзі описували як «набір припущень», «теорію», «набір вказівок», «філософію». У результаті багаторічної полеміки андрагогіка не одержала однозначного розуміння і визначення західними ученими, хоча була визнана М. Ноулзом, по-перше, концептуальною структурою, базою, що служить, для виникаючої теорії, по-друге, діяльною моделлю навчання дорослих, розробленою для специфічного вживання в специфічних ситуаціях [16]. На початку ХХІ ст. активне обговорення андрагогіки і суперечки про те, чи приймати її як визначаючу теорію освіти дорослих в західних країнах закінчилися. Аналізуючи творчу спадщину М. Ноулза, відомий англійський вчений П. Джарвіс визначає, що андрагогіка не є явним підходом до навчання дорослих, хоча містить деякі елементи теорії досвідченого навчання. Андрагогіка не є теорією викладання дорослим, хоча завдяки своїй гуманістичній спрямованості може дати орієнтири для підходу до викладання дорослим. Вона може розглядатися як філософія, оскільки містить в собі ідеологічну спрямованість, ідеалістичну і гуманістичну одночасно. На думку П. Джарвіса, андрагогіка може використовуватися як термін для позначення змісту знань за освітою дорослих [9, с. 26]. Л. Турос вважає, що андрагогіка – це «наука про цілі, умови, результати і закономірності свідомої і цілеспрямованої, організованої освіти і виховання дорослих людей, а також самоосвіти і самовиховання» [17]. Швейцарський дослідник П. Фюрте визначає андрагогіку як «науку про формування людини протягом усього життя» [15]. Більшість зарубіжних вчених мають спільну думку, що андрагогіка – наука, яка визначає закономірну діяльність дорослого у процесі реалізації процесу навчання; розглядає освіту в контексті життєвого шляху людини; вона є теоретичною основою навчання дорослих; андрагогіка розкриває принципи, методи та засоби, за допомогою яких у житті дорослих розв'язується багато проблем. Разом з тим, слід зазначити, що в цілому статус андрагогіки серед інших наук в зарубіжній школі дотепер залишається невизначеним та дискутується. О. І. Огієнко зазначає, що андрагогіка, особливо у США, розглядається як філософія та практика освіти дорослих. Дослідниця посилається на думку С. Брукфільда, який вважає, що «андрагогіці недоцільно надавати філософського статусу, це наука, яка опікується проблемами обґрунтування особливостей навчальної діяльності дорослої людини, пропонуючи певний набір рекомендацій та пропозицій» [12, с. 58]. С. У. Гончаренко визначає андрагогіку як педагогіку дорослих, науку, яка займається дослідженням проблем освіти, самоосвіти й виховання дорослих [3, с. 25]. Науковий контекст андрагогічного знання визначається розглядом таких дефініцій, як: «дорослість», «доросла людина», «освіта»,

«освіта дорослих», «неперервна освіта», «андрагог», «андрагогіка» та ін. Сучасне поле досліджень із андрагогіки охоплює: вивчення освітніх потреб різноманітних категорій і груп населення з урахуванням віку, статі, соціального статусу, рівня професійної підготовки, стану здоров'я; вивчення і моделювання напрямків, форм і функцій освітньої діяльності дорослої людини на рівні базової і додаткової професійної освіти, самоосвіти, освітнього дозвілля, просвітницької діяльності, духовного розвитку; розробку змістовно-цільового, технологічного, кадрового забезпечення системи освіти дорослих [8, с. 7]. Андрагогіка розкриває загальні закономірності навчання дорослих, досліджує найбільш загальні категорії: особливості дорослих, які навчаються; особливості процесу навчання дорослих; андрагогічну модель навчання; взаємозв'язок андрагогіки з різноманітними галузями сфери освіти; закономірності й тенденції розвитку освіти й андрагогіки [8, с. 5–11]. Андрагогіка – це дисципліна, яка дозволяє дорослим, що готуються до соціальної професійної творчості, виховувати здатність до самостійного та відповідального мислення, а іншій частині соціуму – усвідомлювати й реалізовувати свої права й виконувати свої обов'язки з повним розумінням завдань на сучасному етапі [8, с. 27].

Андрагогіка розглядається як синтез соціологічних, соціально-психологічних і психологічних знань, що дозволяє осмислити феномен «навчання дорослих» за межами традиційної системи дитячо-юнацької освіти.

Таким чином, андрагогіку визначають як:

- науку про формування людини протягом усього життя;
- науку, що пізнає й узагальнює практику освіти дорослих;
- науку, що розкриває загальні закономірності навчання дорослих;
- теорію освіти дорослих;
- науку про цілі, умови, результати і закономірності свідомої і цілеспрямованої, організованої освіти і виховання дорослих людей, а також самоосвіти і самовиховання;
 - мистецтво і науку допомоги дорослим у навчанні;
 - дисципліну, яка дозволяє дорослим, що готуються до соціальної професійної творчості, виховувати здатність до самостійного та відповідального мислення;
 - філософію та практику освіти дорослих;
 - педагогіку дорослих, науку, яка займається дослідженням проблем освіти, самоосвіти й виховання дорослих;
 - допомогу дорослим у здобутті загальних та професійних знань.

Андрагогіка дозволяє ґрунтовно формулювати і реалізовувати освітні цілі дорослих людей. За її допомогою розробляються теоретичні та методологічні основи діяльності дорослих; андрагогіка розглядає освіту в контексті життєвого шляху людини, розкриває принципи, методи й засоби, за допомогою яких у житті дорослих розв'язується багато проблем.

Література

1. Вовк Л. П. Генезис пріоритетних тенденцій освіти дорослих в Україні (II пол. XIX – 20-ті рр. XX ст.): дис. ... докт. пед. наук: 13.00.01 / Вовк Людмила Петрівна. — К., 1995. — 451 с.
2. Вовк Л. П. Історія освіти дорослих в Україні: нариси / Л. П. Вовк; Укр. держ. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. — К.: УДПУ, 1994. — 228 с.
3. Гончаренко С. Український педагогічний словник /Семен Гончаренко. — К. : Либідь, 1977. — 374 с.
4. Громкова М. Т. Андрагогика: теория и практика образования взрослых: учеб. пособие для системы доп. проф. образования: учеб. пособие для студ. вузов / Майя Тимофеевна Громкова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 495 с.
5. Змеев С. И. Андрагогика: становление и пути развития / С. И. Змеев // Педагогика. – 1995. – № 2. – С. 64-67.
6. Змеев С. И. Андрагогика: основы теории и технологии обучения взрослых /С. И. Змеев. — М. : ПЕР СЭ, 2003. — 208 с.
7. Змеев С. И. Образование взрослых в России и в мире / С. И. Змеев // Педагогика. — 1999. — № 6. — С. 106-108.
8. Колесникова И. А. Основы андрагогики: учеб. пособие для студ. вузов, обучающихся по спец. 031000 / [И. А. Колесникова, А. Е. Мерон, Е. П. Тонконогая и др.]. — М. : Академия, 2003. — 238 с.
9. Кукуев А. И. Андрагогический подход в педагогике: автореф. дис. на соискание научн. степ. д-ра пед. наук: спец. 13.00.01- общая педагогика, история едагогики и образования / А. И. Кукуев — Ростов-на-Дону, 2010. — 59 с.
10. Кулюткин Ю. Н. Психологические проблемы образования взрослых / Ю. Н. Кулюткин // Вопросы психологии. — 1989. — № 2. — С. 5-13.
11. Образование взрослых на рубеже веков: вопросы методологии, теории и практики: в 4-х т. / [науч. ред. В. И. Подобед]; СПб.: ИОВ РАО, 2000. — Т.4: Технологии обучения взрослых в различных образовательных системах, кн. 3: Развитие систем образования социально незащищенных групп взрослого населения / под ред. Н. А. Тоскиной, С. С. Лебедева, Н. А. Тоскина. — 2000. — 100 с. — (Монографическая серия).
12. Огієнко О.І. Тенденції розвитку освіти дорослих у скандинавських країнах: монографія / О.І.Огієнко; за ред. Н. Г. Ничкало. — Суми : Еллада, 2008. — 444 с.
13. Протасова Н. Г. Гуманізація післядипломної освіти педагогів / Наталія Георгіївна Протасова; Держ. акад. керівних кадрів освіти. — К., 1998. — 151 с.
14. Ушинский К. Д. Выбранные педагогические творения: в 2-х т. / за ред. О. И. Пискунова. — К.: Рад. школа, 1983. —Т. 2: Проблемы российской школы. — 1983. — 359 с.
15. Furter P. Graneur et misere de la pedagogie. — Neuchatel, 1971. — P. 23.

16. Knowles M. S. The Modern Practice of Adult Education. From Pedagogy to Andragogy. — Chicago, 1980.

17. Tuross L. Andragogika. Zarys teorii oswiaty i wychowania doroslych. Wyd. 11. — Warszawa, PWN, 1978.

Аннотация. *Л .Е. Сигаева. Андрагогика: теоретический аспект. В статье автор анализирует становление андрагогика как науки в теоретическом аспекте, рассматривает её развитие в историческом контексте, определяет содержание понятия «андрагогика», акцентирует внимание на значимости образования взрослых в современных условиях развития общества.*

Ключевые слова: *андрагогика, образование взрослых, непрерывное образование.*

Summary. *L. Y. Sigayeva. Adult Education: Theoretical Aspect. The author analyses the andragogy formation as a science in the theoretical aspect, examines its development in the historical aspect, defines the term "andragogy", and emphasizes the role of adults learning in the modern society.*

Key words: *andragogy, adults learning, continuous learning.*